

Sällskapet Strömstierna – Nyhetsbrev 17

Hej alla,

I dessa fortfarande obra tider hoppas jag att Ni alla ännu håller distansen fullt ut ...
Men för att åter försöka pigga upp Er litet så kommer nu redan Nyhetsbrev 17.

Utöver nyheterna i detta brev om Lysekils historia finns de gamla nyhetsbreven tillgängliga på vår hemsida: Nyhetsbrev 1: 1543 – 1587. Nyhetsbrev 2: fram till år 1610. Nyhetsbrev 3: fram till år 1658-02-26. Nyhetsbrev 4: fram till år 1679-08-22. Nyhetsbrev 5: fram till år 1700 (Lotsstation på Lotsberget). Nyhetsbrev 6: fram till freden i Nystad 1721-08-30. Nyhetsbrev 7: fram till 1747 cirka. Nyhetsbrev 8: fram till 1778-01-24. Nyhetsbrev 9: fram till år 1800. Nyhetsbrev 10: fram till fredsavtalet med Norge 1814. Nyhetsbrev 11: fram till år 1830. Nyhetsbrev 12: fram till köpingsbildandet 1836-02-27. Nyhetsbrev 13: fram till 1843. Nyhetsbrev 14: fram till 1850. Nyhetsbrev 15: fram till 1857. Nyhetsbrev 16: fram till 1860.

Nyhetsbrev 17 innehåller mest information om händelser i Lysekil från år 1861 fram till och med år 1863. Notera att nu kommer de allra första fotografierna på olika delar av Lysekil!

Ni kommer att upptäcka personer som haft betydelse för Lysekils historia. För dessa personer skriver jag nu inte in var i Lysekil de har bott med sin familj. Jag återkommer om detta ...

Nyheter (som nu upprepas)

Sällskapet Strömstierna fyllde alltså 20 år 2020 men vårt tänkta firande söndagen den 7 juni 2020 ställde vi in – allas säkerhet kommer i första hand. Men vi fyller som sagt snart 21 år ...

När Ni läser denna Lysekils historia har jag källreferenser till de flesta händelser. Tanken med detta är dels att visa var informationen är hämtad, dels att stimulera till mer läsning. Ni kan på vår hemsida även hitta en Källförteckning över litteratur som berör Bohuslän och Lysekil.

Nyhetsbrev 14 innehåller en förteckning över **Förkortningar**. Listan med förkortningar till källor och personer kan vara användbar. Några förkortningar kan vara ersatta med klartext!

Om Ni vill kommentera innehållet i denna **Lysekils historia** är Ni givetvis välkomna!
Nästa Nyhetsbrev numro 18 kommer att sändas ut till Er i slutet av maj 2021.

Mvh Per Stenros
perstenros@gmail.com

./

Lysekils historia

1861 cirka Konsul Benjamin Gabriel Mollén, handlande Robert Nordvall och tullinspektör Gustaf Emil Bundsen arrenderar badinrättningen. (AW/LH/1901, sid 3)

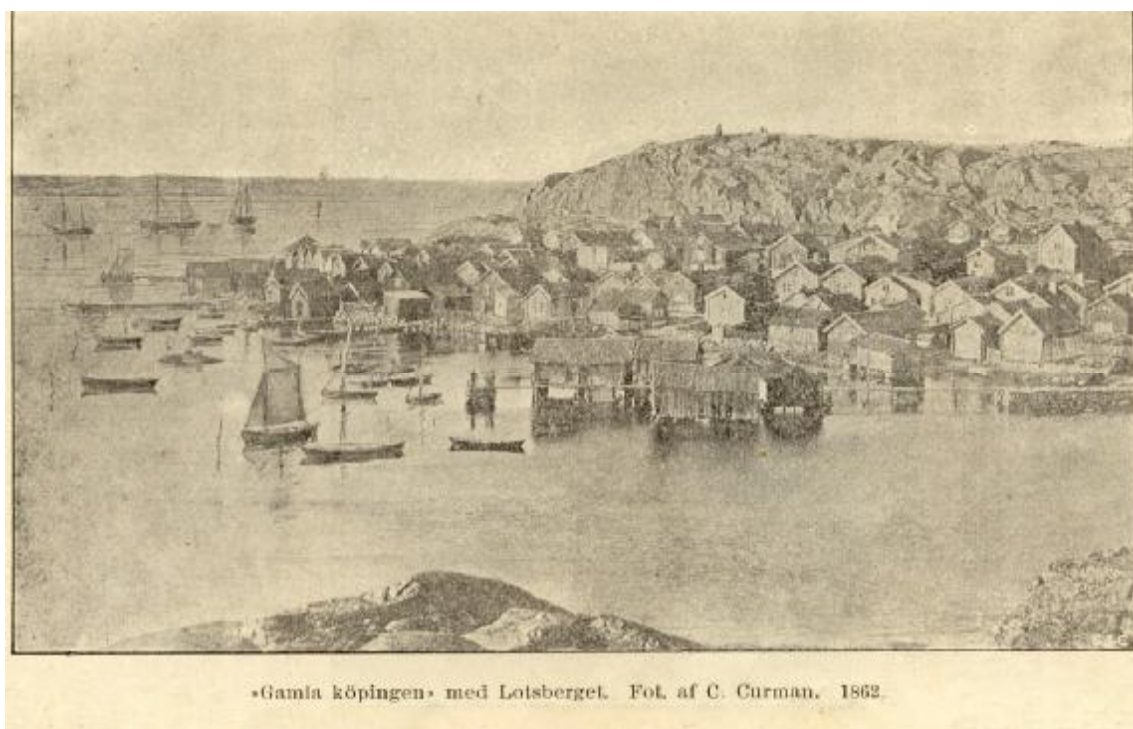
1861 cirka På fotografiet ses till vänster konsul Johan Gabriel Molléns hus och till höger ser vi Abraham Abrahamssons lilla stuga. (Ernst Hörman, sid 75) (Facebook, Vi som älskar Lysekil. Ulf Oskarsson 2021-01-13.)

1861 Lysekils köping får inloppstullkammare.

1861 I Uddevalla startas ett bolag för ångbåtstrafik till Lysekil. Bolaget köper in ångslupen GULLMARN. Ångslupen får i folkmun namnet Kikhostan. (Skärgårdstrafiken i Bohuslän, sid 40) (Bilderna ovan: Krantz, Sommarland, sid 73)

1861-02-09 Folkskollärare Jonas Carlsson dör. (Släktdata, LYSEK-D1)
Nytt val av lärare får förrättas och Johan August Husberg, Mollösund, utses till ny folkskollärare i Lysekil.

- 1861-04-16 Hjalmar Charmil Bergström, född 1828-05-23 i Fjällbacka, flyttar från Kville till Lysekil för att starta järnhandel och rederirörelse. Bergströms brigg BERNADOTTE om 89 svåra läster blir köpingens största skepp. (Knuth Hansson, Fiskkonservindustrin i Bohuslän, sid 9-10)
- 1861-05-22 Ångslupen GULLMARN under befäl av kapten T. Christiansson går från idag dagligen kl 7 f.m. från Lysekil, via Fiskebäckskil, Oxevik, Lunnevik, Morlanda, Kavlanda udde, Nötesund och Slussen till Uddevalla, därifrån åter till Lysekil kl 16 em. (SH#61, sid 43) (Skärgårdstrafiken i Bohuslän, sid 40)
- 1861 Carl Peter Curman anställs, under sina studier till läkare, som fotograf vid Karolinska Institutet och lägger grunden till dess fotografiska ateljé. (Lychnos, 1998, sid 75-120)
- 1861 Carl Peter Curman tar de första fotografierna på olika platser i Lysekil. Fotografierna här nedan har följande motiv:
- Norra hamnen med nordvästra delen av Gamlestan.
 - Kyrkogången med Konsulliden och östra delen av Gamlestan.
 - Havsbadet.
 - Hus på dagens Kungstorget samt Kungsgatan 47.

- 1861 Fotografiet visar Norra hamnen med den mittre delen av Gamlestan i fokus.

Fotografiet är taget av Carl Curman och är hämtat ur ett häfte skrivet av Anders Wide 1905, *Uppllysningar för Badgäster i Lysekil med 40 afbildningar*.

Dateringen av fotografiet är dock tveksam, troligen är fotot taget redan 1861. Fotografiet är sannolikt det första fotografiet över denna delen av Gamlestan.

För referenser till husen i denna del av Gamlestan, så bör vi jämföra med Malcom Jacobssons fotografi från 1876. Malcoms foto finns i Knuth Hanssons bok om Lysekil, se pärmens insida. Knuth har numrerat husen alldeles utmärkt. Och det gäller även de hus som idag är försvunna, alltså rivna eller flyttade. Varje sådant hus har Knuth tilldelat en unik romersk siffra, från I till XIII.

Som ett litet komplement till läsaren – väster på fotografiet är till vänster och sålunda är öster på fotografiet till höger i bild.

Västerut har jag med hus fram till dagens Konservgränd och Liljefelts backe. Notera att det finns även ett förstorat utklipp nedan som visar just dessa hus. Nu börjar vi att studera bilden ...

Lotsutkiken på Lotskullen / Lotsberget ser vi högst upp i bilden.

På Bansviksgatans södra sida ses längst till höger huset på Bansviksgatan 25. Huset är utseendemässigt nästan som idag. Därefter följer det mindre huset på Bansviksgatan 27A. Idag är detta hus helt om- och tillbyggt.

Ovanför huset Bansviksgatan 25 ses mycket otydligt en del av taket till huset på Bansviksgatan 12B. Till vänster om detta hus, på Bansviksgatans norra sida, ses tre mindre stugor. Först ser vi stugan Bansviksgatan 14 (IV), snett till vänster ovanför husen på Bansviksgatan 25 och Bansviksgatan 12B.

Därefter följer de två stugorna Bansviksgatan 14 (V) och Bansviksgatan 14 (VI), ovanför Bansviksgatan 27A.

Vi fortsätter västerut på Bansviksgatans södra sida och ser först det större huset Bansviksgatan 29, med utbyggnaden i väster, följt av huset på Bansviksgatan 31B. Mellan dessa två hus går dagens Lotsarnas gränd.

Ovanför huset Bansviksgatan 31B ses huset på Bansviksgatan 31A som ligger med långsidan mot gatan. Mellan detta hus och huset på Bansviksgatan 29 ses på gatans norra sida en del av den lilla stugan på Bansviksgatan 16. Notera att Knuth Hansson i sin dokumentation om Lysekil ej har med detta hus. Det finns en målning från 1885 av Hugo Birger som visar stugan. Huset på Bansviksgatan 31A skymmer helt huset på Bansviksgatan 18A.

Väster om Bansviksgatan 31B ser vi de två husen på Bansviksgatan 33 och på Bansviksgatan 35, som båda har sina snedäckor åt öster.

Ovanför dessa två hus ser vi delar av tre hus på Bansviksgatans norra sida. I ordning: först huset på Bansviksgatan 18B med sin lilla snedtäcka åt öster, sedan huset på Bansviksgatan 18C med långsidan mot gatan och till sist huset på Bansviksgatan 18D.

Västerut efter huset Bansviksgatan 35 ses huset på Gamla Strandgatan 42B.

Hitom Gamla Strandgatan 42B och söder om Bansviksgatan 35 ses en större bod med långsidan åt söder. Bodan tillhör huset på Gamla Strandgatan 42A.

Vi flyttar nu vårt fokus från Bansviksgatan ned till Gamla Strandgatan.

1861 Bilden ovan är en utklippt och förstorad del av Curmans fotografi från Anders Wides häfte.

Ovanför sjöbodarna vid Långebryggan i Norra hamnen ser vi en öppning mellan husen. Öppningen sträcker sig från sjön in till Gamla Strandgatan. Öppningen motsvaras idag av Lindboms gränd.

Först tar vi i betraktelse husen på den södra sidan av Gamla Strandgatan, västerut från Lindboms gränd fram till dagens Konservgränd.

Närmast gränden västerut ses huset på Gamla Strandgatan 27 som har sin snedtäcka i söder.

Därefter följer huset på Gamla Strandgatan 29 – vid denna tid är det alltså den gamla enkelstugan som vi ser på bilden.

Till vänster om enkelstugan ses det litet mörkare och större huset på Gamla Strandgatan 31A. I dag ingår huset i Färgbolagets magasin.

Till vänster om detta hus ses det mörka huset på Gamla Strandgatan 31B (IX)

med sin snedtäcka i öster. Huset ligger mitt i dagens Konservgränd och flyttas till Torgestad 1949 cirka.

Sedan betraktar vi husen på den norra sidan av Gamla Strandgatan och vidare västerut från Lindboms gränd sett.

Mitt emot husen på Gamla Strandgatan 27 och Gamla Strandgatan 29 ser vi först tre hus – husen är Gamla Strandgatan 38B samt de inom kort ombyggda husen på Gamla Strandgatan 38A och Gamla Strandgatan 40. Huset på Gamla Strandgatan 38B flyttas längre fram i tiden högre upp tomten.

Hus numro fyra är huset på Gamla Strandgatan 42A. Ovanför detta hus ses den tidigare nämnda ”42A-boden” som ovanför sig har huset på Bansviksgatan 35. Till vänster om huset på Gamla Strandgatan 42A ses huset på Gamla Strandgatan 42C (VIII), med utbyggnad åt öster. Detta hus är rivet redan 1892.

Sedan tar vi i betraktelse husen på den södra sidan av Gamla Strandgatan, österut från Lindboms gränd fram till huset längst till höger i bild, huset på Gamla Strandgatan 17 (III).

Närmast gränden österut ses huset på Gamla Strandgatan 25 som har sin snedtäcka österut. Idag är detta hus helt ombyggt.

Därefter följer de två husen på Gamla Strandgatan 23. Huset invid Gamla Strandgatan är inom kort ombyggt. Huset invid dagens Hedbergs gränd verkar se ut ungefär som idag. Mitt emot detta hus på andra sidan gränden ligger den gamla sjöboden liksom den gör ännu idag.

Därefter ser vi huset på Gamla Strandgatan 21 med sin snedtäcka i väster. Efter detta hus följer huset på Gamla Strandgatan 19 och därefter huset på Gamla Strandgatan 17 (III).

Vi betraktar nu husen på den norra sidan av Gamla Strandgatan och vidare österut från Lindboms gränd sett.

Ovanför huset på Gamla Strandgatan 25 skymtar vi bara en liten del av taket på huset Gamla Strandgatan 36.

Öster om Gamla Strandgatan 36 ser vi huset på Gamla Strandgatan 34. Mellan dessa två hus går dagens Lotsarnas gränd.

Därefter ser vi huset på Gamla Strandgatan 32 (VII), som rivs 1945 cirka. Därefter ser vi huset på Gamla Strandgatan 30, som nästan ser ut som idag, med sin utbyggnad i öster.

Sedan följer husen på Gamla Strandgatan 28, inom kort ombyggt, och Gamla Strandgatan 26B. Mellan dessa två hus går dagens Nästegårds gränd.

Sedan ser vi huset på Gamla Strandgatan 26A och längst till höger huset på Gamla Strandgatan 24, alldeles ovanför huset på Gamla Strandgatan 17 (III).

- 1861 Fotografiet visar Kyrkogatan och Konsulliden.
Fotografiet är taget av Carl Curman, och är hämtat ur Malcom Jacobssons Album med bilder från gamla Lysekil. Albumet har erhållits av Riber Andersson och fotografierna är scannade av Anki Sandinge.
- Det är intressant att se Kyrkogatan med gårdesgårdarna som går längs gatan och även ut i Hagarna. Fotografiet är taget från den gamla kyrkans torn.
- Kvarnen på Blekebacken ser vi högst upp i bilden.
- Beträffande husen på Bansviksgatan och på Blekegatan, se den förstörade bilden nedan.
- Johan Gabriel Molléns hus ser vi i bildens mitt – det är huset med brutet tak nedanför kvarnen. Molléns hus brinner ned 1921. Jag har tilldelat Molléns hus adressen Kungsgatan 10.
- Till höger om Molléns bostadshus ligger Molléns magasin.

Snett ovanför och till höger om Molléns magasin ses Gästgiveriet som Laura Schiller låtit bygga. Gästgiveriet, som då heter hotell Continental, brinner ned 1912. Gästgiveriet ligger där dagens Midgård finns på Kungsgatan 15.

Nedanför Gästgiveriet ses en del av Folkskolan på dagens Stora Kyrkogatan 7. Skolan byggdes 1860 men skolhuset är idag rivet. Skolgården är kringgärdad av ett vitt staket ned mot Kyrkogången.

Allra längst till vänster, bortom den övre av gårdesgårdarna utanför skolan, ses en del av Garvaregården på Kyrkogatan n:o 3. Garvaregården flyttas år 1916 då Drottninggatan läggs ut. Huset blir dagens Kungsgatan 2 eller Drottninggatan 31.

Till höger om Garvaregården ses ett långt hus – det är huset på Kungsgatan 7, som även har ett mörkt uthus norr om bostadshuset.

1861 Bilden ovan är en utskuren och förstorad del av Curmans fotografi från 1861. Det långa huset på Kungsgatan 7 känner vi lätt igen.

Till vänster om Kungsgatan 7 ses det mörkt målade (rött?) huset på Bansviksgatan 3 och därefter följer det ljusare huset på Bansviksgatan 5. Detta hus är ombyggt och ser helt annorlunda ut.
Till höger om Kungsgatan 7 ser vi det vita huset på Bansviksgatan 1.

Sedan betraktar vi husen på den norra sidan av Bansviksgatan:
Stugan på Bansviksgatan 1C skymms helt av huset Bansviksgatan 1, men ses delvis på Carl Curmans fotografi från 1862.

Snutt till vänster om huset Bansviksgatan 1 ser vi huset på Bansviksgatan 1D med sin snedtäcka i söder. Detta hus är ombyggt och ser helt annorlunda ut. Dagens adress är Bansviksgatan 2.

Huset på Bansviksgatan 4 är ännu ej byggt. Men är det en liten stuga eller uthus som ses väster om huset på Bansviksgatan 1D?

Därefter ser vi huset på Bansviksgatan 6A, huset med ljus stengrund, och sedan ser vi stugan på Bansviksgatan 6B, som har gaveln mot gatan. Båda dessa hus är idag ombyggda.

Snutt till vänster och ovanför Bansviksgatan 6B ses stugan på Blekegatan 1A, med sin snedtäcka i söder.

Övriga hus på Blekebacken, och som ligger ovanför husen på Bansviksgatans norra sida, är från vänster huset på Blekegatan 4A, i mitten huset på Blekegatan 4B och till höger huset på Blekegatan 6.

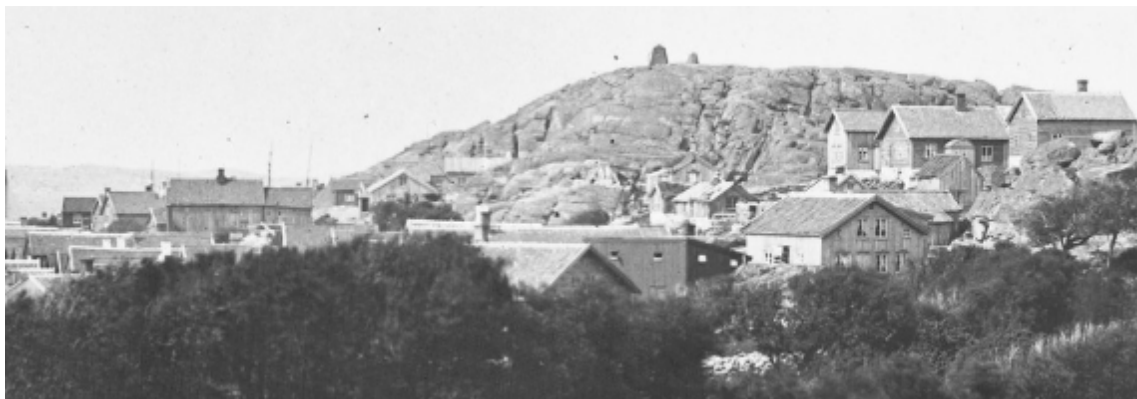
Jämför med fotografierna från 1862, 1865 cirka, 1873 cirka, 1878 cirka, 1882 cirka, 1902 cirka, 1905 cirka, 1921 cirka och 1955 cirka.

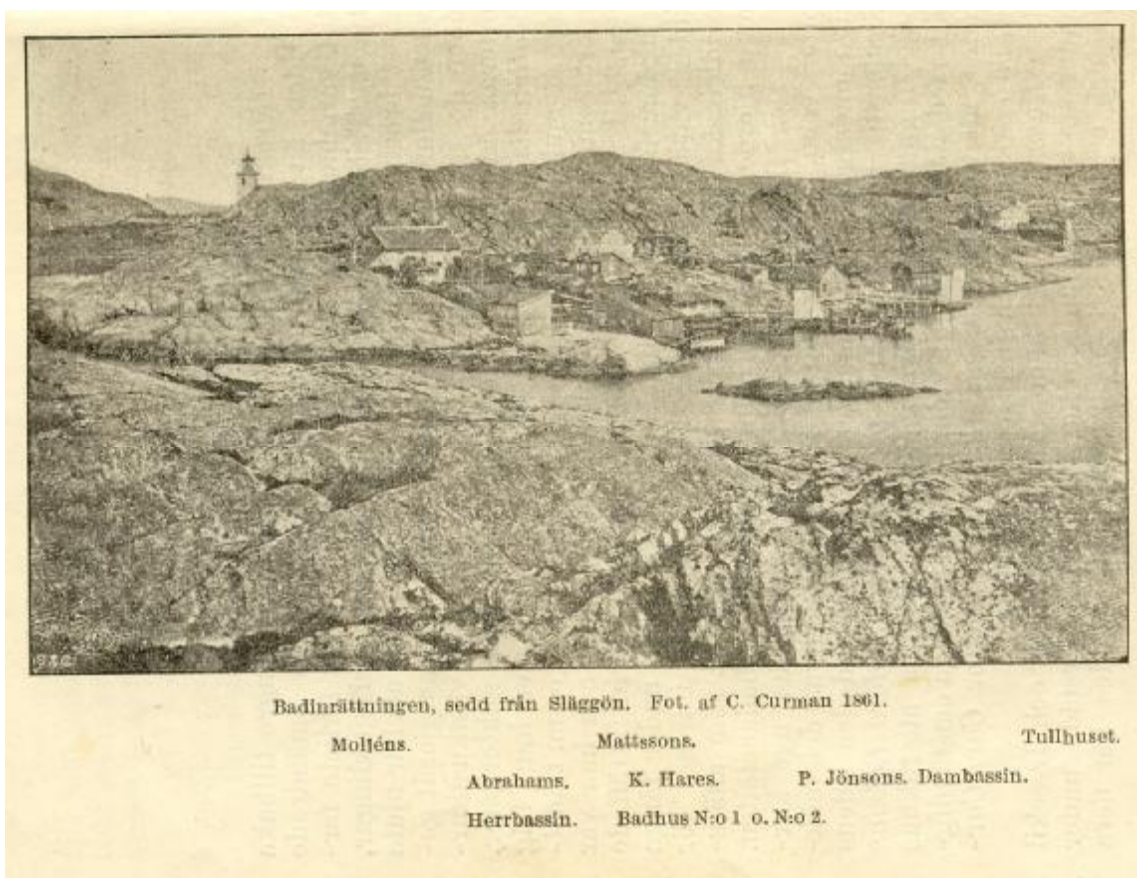
1862

Fotografiet visar Kyrkogatan och östra delen av Gamlestan.

Fotografiet är taget av Carl Curman och är hämtat från Carl Curmans arkiv på Tekniska museet, se även det förstoraade utklippet ur detta fotografi här nedan.

- 1862 En del av huset Bansviksgatan 1C ses ovanför taket på huset Bansviksgatan 1. Ovanför den trädskymda takdelen på Kungsgatan 7 ses Bansviksgatan 21 (I). Bortom detta hus ses till vänster en del av huset på Bansviksgatan 14 (VI) och till höger en del av huset på Bansviksgatan 12A.

- 1861 Fotografiet är troligen det första över havsbadet i Lysekil. Bilden med text är från Anders Wides *Uppllysningar för Badgäster i Lysekil med 40 afbildningar*. (Foto: Carl Peter Curman)

- 1861 På fotografiets mitt ses huset med altan på andra våningen. Det tillhör änkefru Emilia Pettersson, på dagens Kungsgatan 45.
Huset till höger tillhör handlandena Samuel Johansson och Carl Johan Birger Göransson, ute på torget, något väster om dagens Kungsgatan 36. Detta hus brinner ned år 1868, se mer om detta hos Knuth Hansson, sid 76.
- 1861-10-07 ”Uti förberedande Navigations-skolan i Lysekil emottagas elever från innevarande Oktober månads början och framgent till slutet af November månad; vidare upplysningar lemnar undertecknad skriftligen eller mundtligen. Lysekil i Oktober 1861. J. F. Blomberg, lärare.” (BLT 1861-10-07/KJ)
- 1861-10-.. I skjutsordningen från år 1796 ändrar Kungens Befallningshavande (Länsstyrelsen) roddtaxan så att den som begär att bli rodd till Fiskebäckskil, till Kornö eller Norra Grundsund har att erlægga 50 öre. Om två eller fler skjutsas erläggs 30 öre per person. Bagage ingår i avgiften. Till Oxevik, Södra Grundsund och Gåsö är avgiften 90 öre per person, 45 öre för två eller fler. Till Malmön och Stora Hogen är avgiften 1:10 (60 öre), till Gravarne 2:25 (1:25). (Granqvist, Lysekils kommun före fullmäktiges införande 1889.) (Lysekils Sparbank 125 år, sid 35-36) (Malmöns Hembygdsförenings tidskrift Kaprifolen) (LP 1999-08-18) [Anm: se även ES, LP 2006-10-25.]

Den resande är enligt skjutsordningen berättigad, att utan särskild avgift medföra gods "till lika tyngd, som vore tillåten för resande till lands med skjuts från gästgivaregård". Vederbörande skjutsningsskyldige skall hålla två roddbåtar, vilka hela året, då havet ej är tillfruset, skall hållas i sådant skick att de är täta och försedda med dugliga tollgångar, åror och öskar.

Lysekilsborna hade klagat över länsstyrelsens beslut om skjutsordning och hos kammarkollegium erhållit den lättnaden, att leden till Gravarne uppdelades. Lysekilsbornas skjutsningsskyldighet begränsas till Malmön. Yrkandet att avgiften skulle fördubblas hade däremot icke vunnit bifall. (Granqvist, Lysekils kommun före fullmäktiges införande 1889.)

- 1861-11-14/15 Under natten rasar en orkanliknande storm som fortsätter under dagen. Fyra båtar som ligger förtöjda i Norra hamnen och i Rosvik driver iland och blir illa skadade. (LP 1999-08-27) (Kaprifolen, Malmöns Hembygdsförening)
- 1861 På länsstyrelsens uppdrag utreder köpingens ordningsman Gustaf Emil Bundsen hur apoteket i Lysekil drivs. Saken är att provinsialläkaren i Håby uttalat sin tveksamhet över apotekets verksamhet i sin årliga ämbetsberättelse. Man finner ingen anledning till ingripande.
- 1861 För att få uppfattning om avgifterna till fattigvården kan ur ett stämmoprotokoll noteras att skeppare Wilhelm Olssons avgift höjs till 2 riksdaler och 50 öre och att Carl Robert Lyckes avgift sänks till 1 riksdaler och 50 öre,
- 1861 Utdrag ur Lysekils tullkammares berättelse för år 1861: "Till köpingen hafwa under året ankommit 121 och derifrån afgått 27 st förpassade fartyg och båtar om tillsammans 835 lästers dräktighet." (BLT 1862-02-13)
- 1861-1862 Husen i Gamlestan omnumreras.
- 1862 Landstingen införs i Sverige. (STF 1948, sid 51) [Anm: Funktionen beskrivs, se även 1863-09-21.]
- 1862 Göteborgs och Uddevalla ångbåtsbolag köper hjulångaren SÄRÖ, fd WENERN, som omdöps till MARSTRAND, och som sätts in på traden Göteborg-Marstrand, men som dessutom går regelbundet till Uddevalla. MARSTRAND går även till Fredrikshald och angör på vägen Lysekil samt Strömstad. (Skärgårdstrafiken i Bohuslän, sid 34-35)

1862-05-06 Ångslupen GULLMARN under befäl av kapten K. Bildt går från idag dagligen tisdag-lördag kl 6 f.m. från Lysekil, via Fiskebäckskil, Oxevik, Lunnevik, Morlanda, Svinevik, Henån, Kavlanda udde, Nötesund och Slussen till Uddevalla, därifrån åter till Lysekil kl ½5 em. Passagerare i båt upptas under vägen. (SH#61, sid 45-46)

1862-05-24 ”**För Badbesökande å Rikets Vestra kust.**

Respektive badbesökande, som ämna på resa till någon af badorterna: **Strömstad, Gustafsberg, Ljungskile eller Lysekihl** passera Wenersborg och föredraga att vidare derifrån till sin bestämmeelse färdas landsvägen för att undvika den svåra sjön Soten, kunna i Wenersborg erhålla **direkt** skjuts efter goda hästar och bekväma åkdon till berörda ställen.

Undertecknad, som innehar och på en längre tid arrenderat härvarande Gästgifveri, rekommenderar sig i ofvannämnde afseende, och förbinder mig att vid stadens ångbåtsbrygga emottaga den resande och **kostnadsfritt** transportera dess effekter till mitt Hôtel, hvarest alltid finnas goda och varma rum jemte öfrig bekvämlighet dock torde respektive reflekterande underrätta mig om ankomsten, och meddelas upplysningar per omgående.

Wenersborg den 5 maj 1862. **O.C. GJÖTBERG.”**

(Aftonbladet 1862-05-24 via Rustan Gandvik)

1862 Damernas kallbadhus 1850-1863, beläget ungefär där varmbadhusets maskinrum är nu. (MJ:s fotoalbum, bild Nr 81) [Anm: Notera etsningen i glasnegativet högst upp i bilden. Fotograf är troligen Carl Peter Curman.]

Fotografiet är taget av Carl Peter Curman och visar östra delen av Gamlestan samt med hus på Rinkenäs och Kyrkogatan och några hus på Kungsgatan.

Huset Rinkenäs 1 är närmast oss till höger i bild.

Huset Kyrkogatan 3, Garvaregården, är det stora mörka huset rakt ovanför den vänstra pojken som sitter på klippan.

En del av det mindre huset på Kyrkogatan 4 ses omedelbart till höger om Kyrkogatan 3.

Molléns hus, som jag har tilldelat adressen Kungsgatan 10, ses högst upp i bildens mitt. Huset skulle ha legat i dagens Trädgårdsgatan, men huset brinner tyvärr ned 1921.

Längst upp i bilden till höger om Molléns hus ses Lysekils Gästgiveri, som är föregångare till Midgårdshuset.

Det stora huset på Kungsgatan 7, med den vita gaveln, ses snett nedanför och till vänster om Molléns hus.

Snett nedanför Kungsgatan 7 ses det lilla huset på Kungsgatan 1.

Huset längst till vänster i bilden på Gamla Strandgatan är det östra huset på Gamla Strandgatan 7A. Därefter ses det mörkare huset på Gamla Strandgatan 5 med sjöboden söder om huset.

- 1862 Fotografiet visar en del av Södra hamnen med Tullhuset till vänster och dess ganska nyanlagda trädgård. (Foto: Carl Peter Curman)
I bakgrunden syns Molléns magasin med sina flyglar och där bortom Grave Josias Sundbergs magasin nr 1.
Mellan Tullhuset och Molléns magasin syns några båtar vid ångbåtsbryggan.
(Text: Rustan Gandvik och Per Stenros)
- 1862-07-11 Kunglig Maj:t nådiga förordning utfärdas varvid prästernas avlöning regleras. Därmed upphör prästernas tionde. (Lönnroth, Ny svensk historia, 1810-1872, sid 251)
- 1862-08-21 Ångslupen GULLMARN får kapten G.O. Liedholm som ny befälhavare. (SH#61, sid 46)
- 1862-10-16 Enligt protokollsutdrag från Allmän Sockenstämma i Lysekils kyrka har följande val förrättats: Till ordförande i kommunalstämman väljs tullinspektör Gustaf Emil Bundsen, till vice ordförande Robert Nordvall samt till ordförande i kommunalnämnden Gustaf Emil Bundsen och till vice ordförande handlare Samuel Johansson, samt till ledamöter handlare Grave Josias Sundberg, garvare Martin Carlsson, skepparna Jacob Hedberg, Anders Johansson och Olof Jönsson Pihl och till suppleanter väljs Carl Åsberg, Magnus Strandberg, handlare Elias Laurentius Zimmerman och lotsålderman Carl Theodor

Landeberg. (Per Carlsson, 1862)

- 1862-11-04 Västra stambanan mellan Göteborg och Stockholm invigs i Göteborg av kung Carl XV. (Lönnroth, Ny svensk historia, 1810-1872, sid 256-257)
- 1862-11-08 Västra stambanan i sin helhet öppnas för allmän trafik. Samtidigt öppnas för allmän trafik på linjerna Hallsberg-Sparreholm och Falköping-Mullsjö. Hallsberg och Falköping blir de första knutpunkterna på Västra stambanan. Hallsberg är redan från början ” att anse som en centralstation mitt i landet”. (Statens Järnvägar 125 år, sid 19) (Krantz, I krinolinens tidevarv, sid 298)
- 1862 Revisorer för årets räkenskaper i Lysekils köping är handlande C.T. Carlsson, postmästare Anders Mathias Christensson samt sjökaptenerna Carl Severin Sonnenstein och Nils Hansson Lycke (d.y.).
- 1863 Schweizaren Henry Dunant bildar organisationen Röda Korset.
- 1863 I Sverige stadgas att ett fartygs dräktighet skall anges i nyläster. (Papp, Åländsk allmogeselegation, sid 60)
- 1863 Lantbruksakademiens förvaltningskommitté får handha ärenden rörande landets fiskerier, med undantag av havsfisket i Bohuslän. Samtidigt bestäms att en fiskeriintendent skall utses. Denne skall bland annat försöka få till stånd en fiskeristatistik. Fiskeriintendenten blir sålunda chef för fiskeridistributionen. Hans verksamhet kommer under en följd av år huvudsakligen att ägnas åt olika stadgor för fiskets bedrivande. (Skånes Hembygdsförbund 1976, sid 96)
- 1863 Salteriägare Gustaf Andersson i Fjällbacka exporterar ansjovis till Durban i Sydafrika. Därmed är Gustaf Andersson sannolikt en av de första inom exportmarknaden. (Knuth Hansson, Fiskkonserverindustrin i Bohuslän, sid 5 [Anm: Jämför med sid 28.])
- 1863 Kyrkostämman tar ut i Lysekils sparbank inestående brännvinsmedel för att betala den "i dag invigde nya orgelharmonium". En riktig kyrkorgel anser man tydligen för dyrbar. I varje fall har man skattevägen ej kunnat få fram medel till ett orgelverk. [Anm: Notera att Lysekils sparbank alltså är en avdelning av Bro Pastorats Sparbank.]
- 1863 Lysekil har två kajer som används för trafik. En så kallad barlastkaj i Norra hamnen och en mindre kaj vid Södra hamnen, kallad Rosvik. Hamnavgifter avläggs frivilligt och under året inkommer 39:96 kronor från tio fartyg.
- 1863-01-01 En ny förordning gäller för kommunalstyrelse på landet. Det som tidigare varit socken blir nu tvådelat. En borgerlig kommun för sig och en kyrklig kommun,

oftast kallad församling, som en särskild enhet. Båda omfattar till ytan det område som sedan urminnes tider kallats för socken, det vill säga det område där människor söker sig till samma kyrka.

Kommunalnämnden blir en egen institution, skild från kyrkostämman eller sockenstämman som företräder den kyrkliga kommunen.

För köping stadgas att den kan utgöra en kommun för sig eller ock gemensamt med den socken, inom vars område köpingen är belägen. Lysekil anses belägen inom Lyse socken och länsstyrelsen inforrar yttrande från församlingarna. Detta uttalande avges vid en gemensam stämma ledd av komminister Johan Bastholm.

I protokollet antecknas att "båda församlingarna uttalar enahanda åsikt, att det skulle lända ingendera socken till båtnad, att de förenades i samma kommun, utan ville de hafva hädanefter som hittills hvardera sin nämnde styrelse".

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget och Kunglig Maj:t lämnar 6 december bifall. Lysekils köping blir egen kommun. I fråga om den kyrkliga indelningen görs ingen ändring. Lysekils kommun tillhör fortfarande Lyse socken.

Under de första årtiondena i kommunalstämman urskiljs olika grupperingar inom köpingen. Skepparna på "stranna" står ofta i ett motsatsförhållande till den "nya köpingen" med dess köpmanna- och tjänstemannadominans. På grund av den graderade röstskalan hamnar skepparna snart i minoritet på stämman.

Men inom en annan maktfaktor i samhället höll skepparna spiran hårt: den samfällda marken var deras och där röstade man efter antalet sextiondelar i Lysekils jord. Skepparna var ytterst försiktiga med pengar i allmänhet och svåra att få med på några utgifter som de funno vara möjliga att undgå.

Framträdande namn på "stranna" är bland annat Hans Nilsson Lycke, Petter Lindbom och Lorentz Källare. Lorentz Källare är hamnfogde samt ledamot i kommunalnämnden. Hans Nilsson Lycke medverkar i många kommunala sammanhang. Petter Lindbom är strandföreståndare och kan betraktas som ledare för oppositionen från "stranna". (Granqvist, Ur Lysekils köpings historia, sid 144)

Lysekil blir egen kommun avskild från Lyse socken. Kommunalnämnden övertar sockennämndens uppgift som fattigvårdsstyrelse. Från 1863-02-13 finns i kommunens arkiv protokoll från kommunalstämmorna i Lysekils kommun. (LP 1993-07-21)

Tyvärr finnes inga protokoll från kommunalnämnden bevarade – först från 1879 finnes protokollsbok. Kommunalstämman protokoll, som i slutet av 1800-talet samlades och bands genom d:r Malms försorg, äro emellertid bevarade från kommunens första år med få undantag. (Granqvist, Ur Lysekils köpings historia, sid 108)

När det gäller fattigvården finns inte någon sluten vård i vår tids mening. Åldringar och kroniskt sjuka personer omhändertas genom utackordering i enskilda hem. Någon skyldighet att ordna ålderdomshem eller däremot svarande anstalter föreligger inte och vården om kroniskt sjuka är inte på något sätt ordnad. (Granqvist, Ur Lysekils köpings historia, sid 108)

1863-01-01 Skaftö bildar tre kommuner genom Grundsund med Rågårdsvik, Fiskebäckskil med Kristineberg och Skaftö kommun med Östersidan och Gåsö.

1863-01-25 Protokoll vid kyrkostämma med Lyse och Lysekils församlingar hållet i vardera kyrkan den 25 januari 1863.

Till ledamöter i bevillningsberedningen, detta år, valdes i Lyse: Mattias Olsson i Klättene, och Engelbrekt Jönsson i Lyse, samt såsom suppleant Per Larsson i Stora Berg.

Dito i Lysekil:

Tullinspektör Gustaf Emil Bundsen och såsom suppleant Petter Lindbom.

Till ledamöter i Skol- och Kyrkorådet valdes i Lyse:

Hans Andersson i Norra Torgestad, Adolf Olsson i Alsback, Olof Andreasson i Träleberg, kronolänsman Karl Oskar Svanberg och Olof Kihlberg i Djupedal.

Dito i Lysekil: skeppare Jacob Hedberg, Carl Åsberg, handlande J.B. Jonsson, tullinspektör Gustaf Emil Bundsen och handlande Didrik Olsson.

I Lysekil till att verifiera sista årets skolräkenskaper valdes:

Handlande Johan Andersson och skeppare Janne Hedberg.

Dag som ovan enligt förordnande

Johan Bastholm

Justerat och godkänt den 1 februari 1863 intygar:

Olof Wilhelm Lysell Gustaf Emil Bundsen Hans Nilsson Hasslöf

Uppläst från Predikstolen i Lyse och Lysekil den 8 februari 1865 av

Carl Adolf Thudén

1863-02-01/08 I kyrkan uppläses kungörelse om att allmän kommunalstämma skall hållas 13 februari för behandling av:

1. Kommunalnämnden avger årets utgifts- och inkomstförslag.
2. Om grunden för uttaxering av kommunala avgifter för detta år och om fyrksättningen samt beloppet av kommunens utgiftsbehov.
3. Val av revisorer över skolbyggnadens räkenskaper och om amortering och ränta å lånet för skolhusbyggnaden.
4. Val av revisorer för granskning av fattigkassans och övriga räkenskaper.
5. Om Brandordning, Sedlighets-, Sundhets- och Övriga ordningsstadga för Köpingen Lysekil.
6. Om kommunalfullmäktige skola utses eller ej. (Per Carlsson, 1863)

1863-02-13 **Lysekils första kommunalstämma genomförs.**

I kommunalstämmans första protokoll konstateras att kungörelse om stämman blivit uppläst i kyrkan tvenne söndagar, den 1 och 8 februari 1863 vari alla församlingens medlemmar kallats. Kallelse har även uppsats å flera av köpingens hus och på kontor.

I första paragrafen är antecknat att Kunglig Majt:s nådiga brev av den 5 december 1862 blivit uppläst vari meddelas rättigheter för köpingen Lysekil att utgöra en kommun för sig med däri givna föreskrifter, att förordningen Om kommunal styrelse på landet komme att i tillämpliga delar även för köpingen lända till efterrättelse, med iakttagande likväl, i avseende på beräkningsgraden för utövande av rösträtt i kommunens gemensamma behov, att de, i förordningen angående kommunal styrelse i stad, härutinnan givna bestämmelser skola vinna tillämpning vid uppbörds samt röstlängdernas upprättande, upplästes, och beslutas i följd härav, att frågan om fyrktalsberäkningen skall förfalla samt att kommunalnämnden vid upprättande av debiterings- och uppbörds- samt röstlängderna skola ställa sig de uti nämnda nådiga brev givna föreskrifter till efterrättelse, kommande således den till staten enligt artikel 11 för fast egendom, kapital eller arbete erlagda sammanslagna bevillningen att läggas till grund för uttaxeringen till kommunens gemensamma behov, att varje kommunens medlem kommer att erlagga årets kommunalavgifter i förhållande till den för året erlagda bevillningen.

I andra paragrafen behandlas förslaget att även kommuninnevånare som inte har en riksdaler i bevillningen till staten, och således inte äger rösträtt vid stämman, dessa skall enligt hävd bidra till kommunens gemensamma behov och erlagga en riksdaler under i varje fall första året.

Det konstateras att många sjömän, hantverkare och till och med handlare samt väl behållna änkor boende inom kommunen till sina inkomster väl icke kunnat påföras någon bevillning till staten. Stämman beslutar enhälligt enligt kommunalnämndens förslag.

I paragraf 3 föreligger förslag till utgifter och inkomster för året. Förslaget upptar följande punkter:

Ränta och amortering av skolhuset	430:00
Brandsprutor och brandredskap	98:89
Fattigkassans behov	300:00
Oförutsedda behov	300:00
Totalt	1.128:89
Behållning i fattigkassan	207:00
Frivillig brännvinsavgift till	
- amortering av ovanstående lån	200:00
- detta låns ränta	167:00
- brandsprutorna	98:89
Totalt	672:89

Brist att uttaxeras av kommunens invånare 456:00 kronor.

Vid denna första stämma antas dessutom Brandordning, Sedlighets och Sundhets förordningar för den nya köpingen. Man väljer revisorer för Fattigkassan samt för det 1858 beslutade skolbygget.

För tillsyn av att dessa förordningar efterlevs uppdelas kommunen i sex rotar. En sexman tillsätts i varje rote för att biträda kommunalnämnden med ordningens vidmakthållande. Ingen har laglig rätt att neka till denna uppgift under ett år. Man kan bli befriad efter ansökan och befrielse kostar 10 riksdaler per år.

Till slut beslutar stämman enhälligt att ej utse något kommunalfullmäktige i Lysekil.

(Per Carlsson, 1863)

Den fjärde viktiga frågan på denna vår första kommunalstämma rör beslutanderättens överlämnande till kommunalfullmäktige. I detta ärende är man mycket kortfattad: propositionen besvaras med allmänt nej. Tiden är inte alls mogen för införande av kommunalfullmäktige. (Granqvist, Lysekils kommun före fullmäktiges införande 1889.)

1863-03-.. Årets andra kommunalstämma har som huvudärende revisionsberättelserna för 1862 års räkenskaper för sockenförvaltningen samt räkenskaperna för skolhus- och hamnbyggena. Stämman beslutar bevilja ansvarsfrihet. Beträffande skolhuset beslutas vidare att det skall överlämnas till skolstyrelsens vård och förvaltning med

understrykande av beslutet på föregående stämma att kommunalnämnden skall äga disponera skolsalen då denna icke begagnas för skolans ändamål. Den gamla skolan vid Stora Kyrkogatan blir därigenom köpingens första kommunalrum. (Granqvist, Lysekils kommun före fullmäktiges införande 1889.)

- 1863-03-26 ”Lysekils Badinrättning som till instundande sommar blifvit af ett inom köpingen bildadt bolag arrenderat öppnas den 1:ste Juni till erhållande af varma och kalla saltsjöbad och hålles öppen till medio af September eller så länge väderleken det medgifwer.
- För kalla bad finnes en ny flytande bassin och 2:ne fasta med duscher. I varmbadhuset, som skall sättas i så godt skick sig göra låter serveras i sju badrum varma bad med kalla eller varma duscher och gyttja. Priset å abonerade bad är: för kalla med eller utan dusch 25 öre och för varma med dusch och gyttja i de 5 bättre badrummen 75 öre, i de 2 enkla 50 öre.
- Societetslokal med Piano och tidningar och god restauration finnes. Naturliga och artificioella mineralvatten kunna med lätthet reqvireras åt dem som så önska.
- Äfven tillhandahålles segelbåtar mot billiga priser. Goda bostäder såväl större och mindre våningar som enskilda rum finnes till billiga priser och för dem som önska ha eget hushåll är riklig tillförsel af alla lifsförnödenheter.
- Med ångfartyget STRÖMSTAD underhålles likasom föregående år 2:ne gånger i veckan kommunikation med Göteborg och Strömstad samt Fredrikshall och kommer troligen ångbåten GULLMARN att äfven i år göra dagliga turer mellan Lysekil och Uddevalla.
- Läkare vistas å stället under hela badtiden från den 1 Juni.” (BLT 1863-03-26/KJ)
- 1863-04-04 ”Ledig tjenst. Barnmorsketjensten i köpingen Lysekil är ledig och kunna kompetente sökande ingifwa ansökningar, åtföljda af behöriga examens- och prestbewis till kommunalnämndens ordförande i Lysekil inom den 8 nästa Maj. Lönen är 150 r:dr r:mt och särskildt för förrättningar. Lysekil af Kommunalnämnden den 4 April 1863.” (BLT 1863-04-16/KJ)
- 1863 Ett konsortium i Uddevalla med bland annat firman Thorburns Söner börjar trafikera Bohuslän med ångbåten VALBORG. (AL, Posthistoria)
- 1863-04-21 Auktion genomförs i Lysekil på tillbehör bärgade från den franska skonerten LOUISE AIMÉE hemmahörande i S:t Valery en Cour, som natten till 1863-03-23 strandar på Skutskär norr om Sälö. Besättningen räddas. Skeppare var kapten Thorel. (Sotenäset – skeppsbrottens kust, sid 72)

- 1863-05-.. Ångslupen GULLMARN säljs på exekutiv auktion till firman Thorburns Söner och major N. Koch i Uddevalla. (Skärgårdstrafiken i Bohuslän, sid 40)
- 1863-05-11 Skonerten PRINS GUSTAF från Lysekil, på resa från England till Västervik med stenkol, förliser på natten mellan 11 och 12 maj på Malmön. Kapten är W. Elfstrand. (Sotenäset – skeppsbrottens kust, sid 72)
- 1863-05-13 Redan sockenstämman har beslutat att köpingen skulle anställa en barnmorska. I maj 1863 skall kommunalstämman anställa en barnmorska, men till sammanträdet den 13 maj 1863 kommer endast sex röstberättigade innevånare varför valet uppskjuts till en kommande stämma. (Per Carlsson, 1863)
- 1863-05-17 I Lysekils kyrka uppläses en ny kungörelse den 17 maj 1863 om stämma för anställandet av barnmorska. Stämman skall hållas den 27 maj kl 6 eftermiddag. (Per Carlsson, 1863)
- 1863-05-27 Stämman beslutar att barnmorskans lön skall utgå med 150 kronor per år, vidare beslutas att köpingens hushåll skall indelas i 4 klasser baserat på inkomst och förmögenhetsförhållanden. Avgiften för förlossning skall utgå med 4 olika avgifter baserat på ovan nämnda klasser, avgiften för klass 1 skall utgå med 10 kronor, i klass 2 med 7:50 kronor, klass 3 med 5 kronor och i klass 4 med 3 kronor. Fattighjonen erhåller denna service gratis.
- Avgiften skall tillkomma ordinarie barnmorskan "antingen hon begagnas eller inte". Uppstod oenighet om avgiften skall frågan hänskjutas till kommunalnämnden för avgörande.
- Barnmorsketjänsten söks av fem aspiranter, dessa är från Dragsmark, Strömstad, Herrestad, Uddevalla och Håby. En sökande kräver höjd lön med 50 kronor per år och en saknar examensbetyg, båda dessa avförs, varför bara tre sökande kvarstår för val. Stämman väljer änkan Maria Andersson från Strömstad till köpingens första barnmorska. Protokollet justeras den 29 maj 1863 och uppläses som alla stämmoprotokoll i kyrkan.
- Senare under året tillstyrker stämman att barnmorskan även skall få tjänstgöra i Lyse socken. (Per Carlsson, 1863)
- 1863-06-25 Johan Gabriel Mollén avlider. (Släktdata, LYSEK-D1)
- Efter Johan Gabriel Molléns död bildas ett aktiebolag med målet att anlägga en tidsenlig badinrättning. I styrelsen ingår Robert Nordvall och Gustaf Emil Bundsen samt konsul Grave Josias Sundberg, handlande Samuel Johansson och

doktor Carl Peter Curman. (Anders Wide, Lysekils Hafsbadanstalter. Föredrag vid tionde allmänna svenska läkarmötet, sid 3) (Jämför med Svenskt Biografiskt Lexikon, Band 09)

1863-07-14/15 ”Genom auktion, som förrättas i Lysekil Tisdagen och Onsdagen den 14 och 15 dennes med början hwarje dag kl. 10 f.m. försäljes ett wäl sorteradt lager af åtskilliga handelsvaror, tillhörigt Handlanden Johan Anderssons konkursmassa, med willkor som före utropet bestämmas. Lysekil den 5 Juli 1863. Olof Wilhelm Lysell.” (BLT 1863-07-09/KJ) [Anm: Johan Andersson har affär i Hus n:o 158, Kungsgatan 42.]

1863 Carl Peter Curman tar fotografiet som visar Södra hamnen. Tullkammaren ses i bildens mitt och till höger ses Molléns och Sundbergs magasin samt ångbåtsbron. I bakgrunden till höger och bortom dessa magasin har vi Norénska magasinet och Anderssonska bryggan, som ligger öster om Sillgränd, dagens Fiskaregatan. (Malcom Jacobsson, bild n:o 52)

1863-07-23 ”Tillfölje af förestående bouppteckning efter aflidne Engelske och Hannoveranske vice Konsuln, Herr Johan Gabriel Mollén på Lysekil, behagade de som i boet hafva fordringar, eller häfta i skuld till samma, inom de 15 nästa månad till undertecknad inlemna uppgift derå.

Lysekil den 20 juli 1863.

BENJ. G. MOLLÉN.”

(GHT 1863-07-23, 1863-07-25, 1863-07-28 och 1863-07-30/PS)

- 1863-07-26 Vid ett möte på Häggvalls Gästgivaregård beslutas att Bro Pastorats Sparbanks avdelningar i Bro och Lysekil skall gå sina egna vägar från den 1 januari 1864. För avdelningen i Bro innebär uppdelningen att verksamheten där avstannar. (Lysekils Sparbank 125 år, sid 19)
- 1863-07-28 Till Badorterna i Bohuslän.
Ångslupen Gullmarn, Kapten G.O. LIEDHOLM,
...
(GHT 1863-07-28/PS) [Anm: Gustaf Olof Liedholm, född 1831-03-06 i Kråkshult, Jönköpings län, död 1896-02-01 i Kristine församling, Jönköping. (SDB 1860-2016)]
- 1863-07-30 Till Strömstad, Fredrikshall och åter avgår Järnångfartyget STRÖMSTAD, Kapten E.J. ELFVERSON,
...
(GHT 1863-07-30/PS)
- 1863-08-10 "Alla de som hafva skulder till, eller fordringar af sterbhuset efter aflidne Konsul Johan Gabriel Mollén torde anmäla sig hos undertecknad under loppet af nu ingående Augusti månad. Lysekil den 30 Juli 1863. Benjamin Gabriel Mollén." (BLT 1863-08-10/KJ)
- 1863-08-20 "**Navigationsskola i Lysekil.** Undertecknad, som vid Kongl. Flottans Informationsverk i Stockholm genomgått den der brukliga kursen för Styrmansexamen, lemnar undervisning i Navigation mot en avgift af 10 Rdr i månaden för hvarje elev. Kursen börjar den 1:ste instundande Oktober, och torde de, som ämna begagna sig af undervisningen, med första muntligen eller skriftligen anmäla sig hos mig.
Äfven mottagas 5 eller 6 elever till inackordering, om dessa anmäla sig före den 15 September. Lysekil i Augusti 1863. F. W. Samuelsson." (BLT 1863-08-20/KJ)
- 1863-08-31 I köpingen har bildats ett badbolag för uppförandet av en större badanläggning och bolaget hemställer i skrivelse att få tilldelat sig ett tomtområde i Rosviksområdet.
- För beslut i frågan kallas köpingens jordägare och röstberättigade medlemmar till stämma den 31 augusti 1863.
- Konsul Benjamin Gabriel Mollén begär vid stämmans öppnande att samtliga röstberättigade skall antecknas till protokollet. Till detta anmärkte ordförande Gustaf Emil Bundsen att "ett dyligt namnförtecknande endast skulle belasta protokollet onödigtvis". Stämman beslutar dock att förteckning skall ske. De närvarandes namn och antal röster antecknas:
Konsul Benjamin Gabriel Mollén 3/120 delar

Jordägare:

Handlande Robert Nordvall	3/120
Handlande Grave Josias Sundberg	1/120
Handlande Johan Bernhard Jonsson	1/120
Handlande Didrik Olsson	2/120
Skeppare Lorentz Källare	5/120
Skeppare Anders Nästegård	2/120
Garvare Martin Carlsson	2/120
Garvare Gustaf Lindbom	3/120
Kapten Jacob Hedberg	2/120
Inspektor Gustaf Emil Bundsen	4/120

Genom fullmakt:

Änkefru Mollén [Anne Tanner]	7/120
Änkefru Emilia Pettersson	1/120
Hilmer Hansson	3/120
Edvard Berntsson	2/120

Konsul Benjamin Gabriel Mollén anmäler vidare att han har fullmakt för ytterligare 11 röstberättigade personer att föra dess talan och rösta för dem.

Ordförande Bundsen upplyste Mollén om att en person bara har rätt att representera och föra talan för en person enligt "13 § förordningen om kommunal styrelse på landet".

Konsul Benjamin Gabriel Mollén motsätter sig att Badbolaget skall erhålla en tomt i Rosvik. Han inlämnar en längre skrivelse vari han motiverar sin ståndpunkt. Mollén påpekar i skrivelsen det olämpliga i att överlämna mark i Rosvik till Badbolaget. Marken bör i stället reserveras för allmänna framtida behov. Mollén äger själv en magasinsbyggnad i området och han befarar även att assuranzen skall stiga i området då brandfaran skall stiga i och med att ett badhus byggs där.

Gustaf Emil Bundsen genmäler att en badinrättning blir en tillgång för alla köpingens innevånare och plats finns även för allmänna behov i Rosvik. Robert Nordvall anser att "tre alnar" skall reserveras för allmänna behov dessutom används badinrättningen endast i tre månader av året varför det finns plats för tillfälliga upplag och förråd övriga tiden under året. Han tillstyrkte förslaget om badinrättningens tomt. Även handlanden Johan Bernhard Jonsson anser att 3 alnar längs vägen skall reserveras för allmänna behov och för övrigt tillstyrker även han förslaget.

Ordföranden Gustaf Emil Bundsen ställer sedan proposition i frågan och alla utom Benjamin Gabriel Mollén och Lorentz Källare röstar ja, Mollén röstar nej och Källare avstår från att rösta. Stämman beslutar att badbolaget skall erhålla tomten som de begärt. Mot beslutet reserverar sig Benjamin Gabriel Mollén.

Det justerade protokollet uppläses i kyrkan den 6 september 1863.
(Per Carlsson, 1863)

1863-09-21 I Börshuset i Göteborg bildas Landstinget i Göteborgs och Bohuslän. Till landstingsman för Lysekil utses Gustaf Emil Bundsen. Han kvarstår som landstingsman till år 1878. (Lysekils Sparbank 125 år, sid 28)

1863-10-05 Den förste brottslingen förs till Uddevalla Länsfängelse som därmed är satt i drift. Mannen ifråga är dömd till fängelse av Inlands Nordre häradsrätt.
(Uddevalla DIIIIda:1, 1863-1864, sid 1)

Inlands Nordre härad omfattar vid denna tid församlingarna Solberga, Håлта, Jörlanda, Spekeröd, Ucklum, Ödsmål och Norum. (Arkiv Digital)

Marstrands fästning upphör därmed efterhand att vara straffanstalt.

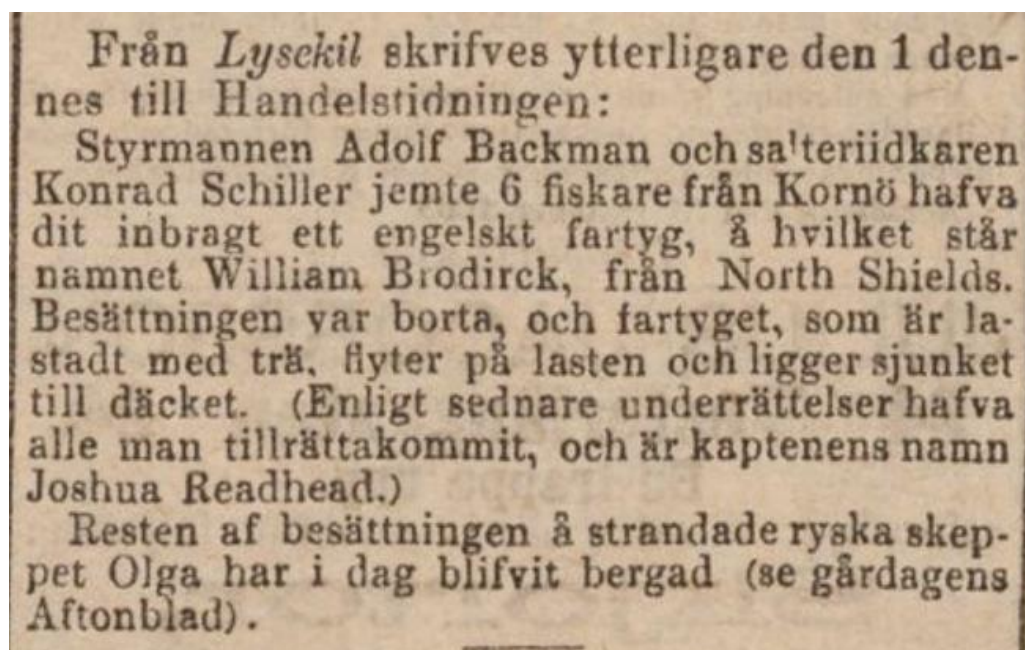
1863-10-14 Carl Peter Curman och Lysekils Badhus AB (Lysekils Badinrättnings AB) köper badanstalten av Molléns arvingar för 10.000 kronor. Därmed läggs grunden till en av de främsta kuranstalterna i landet. (NFU) (Svenskt Biografiskt Lexikon, Band 09) (Vikarvets Årsbok 1958-1959)

Carl Peter Curman blir ledamot i badhusaktiebolagets styrelse. (Svenskt Biografiskt Lexikon, Band 09)

1863-10-29 ”Herrar fordringsägare uti Handlande Johan Anderssons härstädes konkurs behagade sammanträda å härvarande Gästgifvaregård Fredagen den 13 nästkommande November kl. 12 middagen, för att besluta om gäldenärernas underhåll, jemte andra förekommande frågor. De frånvarande få nöja sig med de närvarandes beslut. Lysekil i Oktober 1863. Gode män.” (BLT 1863-10-29/KJ)
[Anm: Johan Andersson hade affär i Hus n:o 158, Kungsgatan 42.]

1863-10-30/31 En orkan drabbar västkusten. Under dygnet strandar 136 fartyg längs kusten, 102 segelslitna fartyg söker nödhamn och bland dessa är 37 i Lysekil. Från fiskelägena rapporteras att fiske- och fraktbåtar kastas upp på land.

I Lysekilstrakten registreras åtta strandningar. Det är den värsta stormen sedan 1824. (Krantz, Göteborg och Bohuslän, sid 267-268) (Krantz, Vinterland, sid 29-34) (Skärgårdstrafiken i Bohuslän, sid 44) (LP 1999-08-27) (SH#61, sid 48) (Sotenäset – skeppsbrottens kust, sid 73)

1863-10-31 ”Den 31 oktober år 1863 rådde våldsamt storm på Nordsjön och angränsande farvatten. Fartyg kämpade förgäves mot vind, sjö och ström. Med seglen blåsta ur liken, med bräckta rår och master kastades man mot bränningar, skär, land i lä och undergång. Många fartyg gick bort med man och allt.

Enbart i farvattnen runt Lysekil förläste bland annat ryska barkskeppet "Olga", som strandade på Harpskären, Stora och Lilla Harpö utanför Gåsö.

Preussiska briggen "Irene" gick under vid Långö nära Gåsö. " ... endast fyra man af besättningen äro bergade", inrapporterade tullinspektör Bundsen till Uddevalla.

Engelska briggen "William Brodrick" övergavs av besättningen. Åtta man från St. Kornö bordade den 1 november fartyget och förde det i lä innanför Kornöarna. De fick opåkallad hjälp av folk från Lilla Kornö som anträdde haveristen (efter i all hast avslutad begravningsmåltid) då den, flytande på trälaster med de åtta ombord passerade hamninloppet till Lilla Kornö. Bärningstvisten avgjordes i Kvistrums häradsrätt den 26 februari 1864. Lillakornöborna fick intet, allt gick till Stora Kornö." (Carl-Erik Brandt, Vikarvets Årsbok 1976-1977)

1863-11-01 **Övergivet engelskt fartyg och strandat ryskt skepp.** Från Lysekil skrives ytterligare den 1 dennes till Handelstidningen:
Styrman Adolf Backman och salteriidkare Konrad Schiller jämte sex fiskare från Kornö har dit inbragt ett engelskt fartyg från North Shields, å vilket står namnet WILLIAM BRODRICK.

Besättningen var borta och fartyget som är lastat med trä, flyter på lasten och ligger sjunket till däck. (Enligt senare underrättelser har alle man kommit tillrätta och kaptenens namn är Joshua Readhead.)

Resten av besättningen å strandade ryska skeppet OLGA har i dag blivit bärgad (se gårdagens Afonblad). (Aftonbladet 1863-11-06 via Rustan Gandvik) [Anm: Notera att jag följer stavningen på fartygets namn enligt Carl-Erik Brandt.]

1863-11-.. Inspektören för livräddningsväsendet får order att bege sig till Bohuskusten och konferera med lotsmyndigheterna om att finna de lämpligaste platserna för att upprätta livräddningsstationer. (Krantz, Göteborg och Bohuslän, sid 269)

1863-11-18 I november 1863 fastställer stämman det kommande årets budget enligt följande.

Utgifter:

Ränta och amortering av skolhusets kostnader	430
Till fattiges understöd	400
För oförutsedda kommande behov	150
Brist i kassan för detta år	140
Summa	1.270

Påräknade tillgångar:

Frivilliga brännvinsavgifter	200
Fattigmedel av kronofogden för år 1863 och 1864	140
Dennes inkomster av bouppteckningar	25
Summa	365

varav behovet för kommande år blir minst 905 kronor.

Grunden för uttaxering av dessa köpingens behov skall vara samma som de i § 1 och 2 i protokoll av den 13 februari detta år fastställda. Förslaget upptar ej medel för skrivmateriel, postporto och skrivbiträde till ordföranden. Uttaxering till kyrkan ingår icke i denna budget.

Skolhuset som beslutades av sockenstämman redan år 1858 belastar fortfarande budgeten och är den största utgiftsposten.

Utskänkingsärenden och nykterhetstillståndet i köpingen

Vid stämman den 18 november 1863 tar ordföranden upp frågan om ordnings och nykterhetsfrågan inom köpingen. Klagomål har inkommit från flera personer över att folk med eller utan tillstånd serverar kaffe, öl, porter och eller mat och att dessa tillåter tillresande allmoge och kustfolk att förtära spirituosa och spritdrycker, dels oblandat och dels blandat i erhållet kaffe eller öl, ofta i sådan mängd att fylleri och oordning uppstår.

Efter överläggning beslutar stämman att de personer som med eller utan tillstånd serverar kaffe, öl, porter eller mat och som tillåter sina kunder att av medförda spritdrycker förtära något av detta på stället i blandat eller oblandat skick, skall första gången en dylik tillåtelse medgives böta 5 kronor och andra gången (dubbelt så mycket och sedan 10 kronor varje gång ett sådant tillstånd medgives.

Vidare skall det åligga husbonden att förbjuda och förhindra sina kunder att på stället förtära sina spritdrycker samt att ansvara för att sina tjänare efterlever denna förordning.

Ådömda böter tillfaller köpingens kassa.

Lyse socken har i skrivelse anhållit att köpingens barnmorska även skall få tjänstgöra i Lyse socken. Stämman medgav detta med vissa förbehåll. Barnmorskan får inte lämna köpingen då hon beräknas behövas vid barnsbörd i köpingen och Lyse skall ersätta eventuella kostnader för budskickning som skulle kunna bli behövlig. Barnmorskan skall i sitt hem lämna meddelande vart hon rest samt inte vara borta mer än högst 48 timmar.
(Per Carlsson, 1863)

1863-11-26 Barnmorskan Maria Andersson, född Jönsdotter, född 1825-03-24 i Skee, inflyttar från Strömstad till Gamla Strandgatan 30. (Lysekils Husförhörlängd)

1863-12-30 Den 30 december 1863 hålls årets sista kommunalstämma. Fem personer får av olika anledningar avskrivit sin rest på kommunala utskylder med tillsammans 8 kronor och 62 öre.

Vid sammanträdet väljs revisorer och fastställs röstlängden för kommande året. Längden har varit utställd i Tullhusets vaktlokal och inga anmärkningar har inkommit mot densamma.

Landstingets direktion hemställer att köpingen skall utse en sockenkommitté för att medverka i en av Landstinget startad ny Sparbank. Stämman beslutar utse en kommitté på tre personer och väljer skollärare Husberg, handlande Fredrik Carlsson och herr August Albom. Beslutet skall delges Landstinget samt skall Landstinget upplysas om att det i Lysekils köping finns en sparbank som startat redan år 1857.

En person boende på Måltemyr i Lyse socken hemställer om att få bosätta sig i köpingen och få bedriva hantverk samt erhålla tomt för uppförandet av bostadshus. Framställningen avslås då han inte erhållit Kunglig

befallningsmans tillstånd att bedriva hantverk i köpingen samt då han inte i övrigt är känd i kommunen för ordentlighet och nykterhet.

Sökanden skriver i sin framställan: "Jag får härmed ödmjukligen anhålla att få bosätta mig i köpingen Lysekil såsom snickare och smed jämte för hantverks bedrivande samt få erhålla tomt till byggnad som jag önskar få bygga intill Kopparslagaren.

Måltemyr den 21 december 1863"

Namnteckning

Norske medborgaren Harald Hansson ansöker hos Kunglig befallningshavanden om tillstånd att i köpingen bedriva handel och världshusrörelse och köpingen har nu ansökan för yttrande. Stämman avslår denna ansökan vid sammanträdet den 4 augusti 1863 med motiveringen att han saknar vederbörliga betyg samt inte är svensk medborgare. Hansson startar tydligen sin rörelse utan tillstånd och överklagar stämmans avslag. Klagandeskrivelsen behandlas på ett senare sammanträde med kommunalstämman.

Första året med köpingens kommunalstämma är nu slut.

Utöver de ärenden som redovisats här har förekommit en del tomtärenden samt några ärenden som rör mantalsskrivning. (Per Carlsson, 1863).

[Anm Per Carlsson: Fattigvårdsärenden eller sociala ärenden förekommer sparsamt.

Fattigvården är nämnd i budgetsammanhang samt i en revisionsberättelse över fattigkassan.

Revisorerna uttalar sin tillfredsställelse med att styrelsen under 1863 haft en "särskild inkomst" genom inköp av arbetsmateriel till förarbetande av fattiga, varigenom även dessa genom nyttigt arbete erhållit en god förtjänst.]

./